

ZAKLJUČCI KONFERENCIJE

“Predstavljanje INSPIRE strategija u BiH – sedam strategija za okončanje nasilja nad djecom”

Konferencija “Predstavljanje INSPIRE strategija u BiH – sedam strategija za okončanje nasilja nad djecom” održana je putem Zoom platforme, dana 27. i 28. oktobra 2020. godine u organizaciji Udruženja “Naša djeca” Sarajevo i Mreže “Snažniji glas za djecu”, uz podršku regionalne mreže za zaštitu djece ChildPact.

Cilj konferencije bio je da se institucijama i organizacijama sa područja BiH koje rade sa djecom i za djecu predstavi INSPIRE strategija i analiza implementacije strategija u BiH koja je dobivena na osnovu istraživanja provedenog u periodu april–juli 2019. godine.

Na razvoju INSPIRE strategije radio je tim stručnjaka deset svjetskih agencija i organizacija predvođenih Svjetskom zdravstvenom organizacijom (WHO) uz učešće stručnjaka iz UNICEF-a, Svjetske banke, USAID-a i drugih. INSPIRE obuhvata strategije koje se odnose na: implementaciju i sprovođenje zakona, norme i vrijednosti, sigurno okruženje, podršku roditeljima i starateljima, prihode i ekonomsko osnaživanje, usluge odgovora i podrške, te obrazovanje i životne vještine.

Implementacija INSPIRE strategije ne podrazumijeva definisanje novog programa, već predstavlja način za revitalizaciju, fokusiranje i širenje postojećih multisektorskih napora da se spriječi i odgovori na nasilje nad djecom. Namijenjena je svim subjektima u javnom, privatnom i civilnom sektoru na nacionalnom i lokalnom nivou, koji se bave sprečavanjem nasilja nad djecom i adolescentima.

Na dvodnevnoj konferenciji na kojoj je Strategija predstavljena, učestvovalo je oko 60 profesionalaca iz institucija i organizacija među kojima su predstavnici odgojno-obrazovnih institucija, centara za socijalni rad, organizacija civilnog društva, Institucije ombudsmana za djecu RS-a, ministarstava, policije, tužilaštava, APOSO-a, Agencije za ravnopravnost spolova BiH i centara za mentalno zdravlje iz cijele Bosne i Hercegovine. Neki od uspješnih programa i primjera dobre prakse koji su uticali na smanjenje nasilja nad i među djecom u našoj zemlji predstavljeni su tokom konferencije od strane vladinih i nevladinih organizacija/institucija.

Nasilje nad djecom jedan je od gorućih problema u Bosni i Hercegovini koje ostavlja nesagledive i često trajne posljedice na život i razvoj djeteta. Konvencija o pravima djeteta nalaže državama potpisnicama da zaštite djecu od svih oblika fizičkog ili mentalnog nasilja, zlostavljanja, zanemarivanja ili nemarnog postupanja, maltretiranja

ili eksploatacije. Pri tome, potpisnice se pozivaju da poduzmu sve odgovarajuće zakonodavne, administrativne, socijalne i obrazovne mjere za zaštitu djece od svih oblika nasilja dok su na staranju kod roditelja, zakonskih staratelja ili bilo koje druge osobe koja se stara o djetetu.

Posebnu zabrinutost svih učesnika konferencije izazvala je novonastala situacija pandemije COVID-19 te efekti i posljedice koje već ostavlja na djecu i porodice. Ukazuje se potreba za hitnim mjerama zaštite i podrške kao i reorganizacijom rada u brojnim institucijama i organizacijama kako bi se fokusirali na momentalne potrebe. Ekspanzija interneta i online nastava doprinose da djeca provode više vremena za računarima te samim time budu više izložena brojnim rizicima i opasnostima na internetu.

Na osnovu navedenog, te diskusije učesnica i učesnika dvodnevne konferencije, proizašli su sljedeći zaključci:

- Neophodan je multidisciplinarni i multisektorski pristup na sistemskom rješavanju pitanja nasilja nad djecom u BiH kao i preuzimanje odgovornosti svih aktera u bh. društvu, uključujući i građane, kako bi se zaštitila djeca i adolescenti.
- Širom Bosne i Hercegovine provode se razni programi i projekti koji imaju za cilj prevenciju nasilja nad i među djecom, ali efekti ovakvih parcijalnih rješenja nisu zadovoljavajući. Učesnici konferencije predlažu uspostavu zajedničke online platforme na kojoj će biti dostupni svi resursi koji su do sada razvijeni, a dali su rezultate u praksi. Do uspostave sistemskog pristupa, dostupni programi i primjeri dobre prakse mogu biti replicirani na čitavom području BiH te poslužiti kao moguća vodilja u kreiranju jedinstvenog programa.
- Teme koje tretiraju vršnjačko nasilje, rodno-zasnovano nasilje i nasilje nad djecom uopće, moraju biti dio obaveznog programa na svim visokoškolskim ustanovama koje pripremaju buduće nosioce i sudionike odgojno-obrazovnog procesa, kao i druge praktičare koji se susreću sa potencijalnim žrtvama ili počiniocima ovih vidova nasilja.
- Učesnici konferencije pozivaju Vladu Federacije BiH da odmah pristupi realizaciji Zaključka Zastupničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine od 19. 02. 2020. godine, na način da u parlamentarnu proceduru, bez odlaganja, uputi prijedlog izmjena i dopuna Krivičnog zakona Federacije BiH harmoniziranog sa Lanzarote konvencijom – Konvencijom Vijeća Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja, a Parlament Federacije BiH da u skraćenom postupku usvoji isti.
- Neophodno je čim prije sagledati posljedice izazvane pojavom bolesti izazvane novim virusom korona (COVID-19) kod djece i mladih i poduzeti hitne mjere kako bi se organizovao adekvatan odgovor, posebno na nasilje u porodičnom okruženju, koje ostaje skriveno.

Neophodno je isticanje značaja mentalnog zdravlja djece i porodice te jačanja roditeljskih vještina kako bi pravovremeno reagovali i zaštitili djecu od negativnih uticaja.

- Sigurnost djece u digitalnom okruženju treba dobiti veću pažnju svih. Posebno zabrinjava činjenica da svi profesionalci koji rade sa djecom, kao i roditelji, nemaju dovoljne kompetencije, znanja ili pristup resursima koji im mogu pomoći. Neophodna je veća promocija edukativnih sadržaja za roditelje, nastavnike i djecu, te organizacija edukacija pri Centrima za mentalno zdravlje.
- Razvijanje i unapređenje lokalnih referalnih mehanizama za postupanje u slučajevima nasilja nad djecom treba biti prioritet nadležnih vlasti, u smislu rane identifikacije potencijalnih žrtava nasilja, njihovog adekvatnog zbrinjavanja i sveobuhvatne podrške u njihovom oporavku.
- Savjetodavne linije i linije za pomoć, sigurne kuće, prihvatilišta, kao i drugi servisi za djecu i porodicu većinom su vođeni od strane nevladinih organizacija u našoj zemlji. Do iznalaženja sistemskih rješenja, neophodna je kontinuirana i dostatna podrška organizacijama koje pružaju ove usluge građanstvu, posebno djeci i ženama žrtvama nasilja.
- Učesnici konferencije pozivaju nadležne u BiH da razviju programe ekonomskog osnaživanja porodica kao jednu od preventivnih mjera u borbi protiv nasilja u porodičnom okruženju, kao i da pruže adekvatnu podršku hraniteljskim porodicama u BiH.
- INSPIRE strategiju potrebno je integrirati u strateške razvojne dokumente nadležnih ministarstava na nivou BiH, RS-a i FBiH koji se odnose na jačanje sistema dječije zaštite.
- Potrebno je uvesti eksplicitnu zabranu fizičkog kažnjavanja djece u svim sredinama. Pravo na zaštitu od svih oblika nasilja, zloupotreba, zlostavljanja i zanemarivanja djeteta nužno treba biti dijelom zakonske regulative, ali je neophodno poduzimanje učinkovitih mjera za primjenu tih normi.
- Promovirati pozitivne, nenasilne oblike odgoja djece i rješavanja sukoba te obuke budućih i sadašnjih roditelja i drugih staratelja, nastavnika i javnosti.

#INSPIRE